

MUSİBET RAHMANİ BİR HEDİYEDİR

Bilindiği gibi insanın hayattan zevk almasını azaltan önemli bir etken hastalık ve sair musibetlerdir. Bazen bu tür sıkıntılara derecelerine göre giriftar olanlar intiharı bile tercih edebiliyorlar. Bu nedenle ekser insana hitap eden bir mutluluk modelinde ya bu aksaklıkları tamamen ortadan kaldırmalı veya bunlarla dahi mutlu olmanın yolunu bulmalı.

Bediüzzaman, oluşturduğu mutluluk modelinde, hastalık gibi musibetler için yeni bir tanımlama yapmakta ve bu koşullarda bile mutlu olmanın yolunu anlatmaktadır. Onun mutluluk modelini hayata geçiren bir Kur'ân Şakirdi için tesadüfe dahi tesadüf edilmediğinden, musibetler bazı hikmetler dahilinde **Şafi-i Hakiki** tarafından insana gönderilen bir hediye, bir ihsan veya bir ikaz olarak telakki edilir. Gerçi sonsuz kudret sahibi olan Cenab-ı Hak isteseydi musibetsiz bir hayatı, cennette olacağı gibi, insana ihsan edebilirdi. Ancak Bediüzzaman'a göre bu dünyada cereyan eden hastalık gibi musibetlerin Allah'ın isimlerine bakan yönü var.

Kainatın yaratılmasındaki maksatlardan biri Esmâ'yı görmek ve göstermek olduğundan musibetlerin bu gayeye yönelik neticeleri önemlidir. Bu anlamda **Rezzak** ismi açlığı gerektirdiği gibi Şafii ismi de hastalıkları ister. Yani ancak hastalığın varlığında onları iyileştirerek Şafii olduğunu göstermiş olur. Bu noktaya işaret eden iyileşmek fiilinin karşılığı İslami bir terim olarak şifa bulmaktır. Çünkü şifa **Şafii**'yi hatırlatır. Bundandır ki, Bediüzzaman'a göre,

"Asıl musibet ve muzır musibet, dine gelen musibettir. Musibet-i diniyeden her vakit dergâh-ı İlâhiyeye iltica edip feryat etmek gerektir. Fakat dinî olmayan musibetler, hakikat noktasında musibet değildirler. Bir kısmı ihtar-ı Rahmânîdir. Nasıl ki çoban, gayrın tarlasına tecavüz eden koyunlarına taş atıp, onlar o taştan hissederler ki, zararlı işten kurtarmak için bir ihtardır, memnunâne dönerler. Öyle de çok zâhirî musibetler var ki, İlâhî birer ihtar, birer ikazdır. Ve bir kısmı keffâretü'z-zünubdur. Ve bir kısmı, gafleti dağıtıp, beşerî olan aczini ve zaafını bildirerek bir nevi huzur vermektir. Musibetin hastalık olan nev'i, sabıkan geçtiği gibi, o kısım, musibet değil, belki bir iltifat-ı Rabbânîdir, bir tathirdir. Rivayette vardır ki, 'Ermiş bir ağacı silkmekle nasıl meyveleri düşüyor; sıtmanın titremesinden günahlar öyle dökülüyor.'"(1)

Bediüzzaman hastalığın ruhsal dünyadaki etkisi ve bu alandaki istidatlarının inkişafına da vesile olduğunu iddia eder:

"Hayat musibetlerle, hastalıklarla tasaffi eder, kemal bulur, kuvvet bulur, terakki eder, netice verir, tekemmül eder, vazife-i hayatiyeyi yapar."(2)

Hastalıkla hayatının lezzetini kaybedenlere ise Bediüzzaman hayatın, Kuranî mesaja göre, manasını hatırlatarak teselli verir:

"Şu dâr-ı dünya, meydan-ı imtihandır ve dâr-ı hizmettir. Lezzet ve ücret ve mükâfat yeri değildir. Madem dâr-ı hizmettir ve mahall-i ubudiyettir. Hastalıklar ve musibetler, dinî olmamak ve sabretmek şartıyla, o hizmete ve o ubudiyete çok muvafık oluyor ve kuvvet veriyor."(3)

Bediüzzaman'a göre asıl lezzet, ücret ve mükafat yeri Kur'ân Şakirdi için Cennet olduğundan bu noktadan buradaki sıkıntıları hoş karşılar, şekva yerine kendisine kazandırdığı sevabı düşünerek şükreder. Çünkü,

"Eğer sabretse, musibetin mükâfâtını düşünse, şükretse, o vakit her bir saati bir gün ibadet hükmüne geçer. Kısacık ömrü uzun bir ömür olur. Hattâ bir kısmı var ki, bir dakikası bir gün ibadet hükmüne geçer."(4)

Musibetlerin bu derece sevaplı olmasındaki asıl sır insanın firavunluğunu kırarak ona kulluğunu hatırlatması ve Rabb'inin dergahına acz ve fakrını vesile yaparak ilticaya mecbur etmesidir. Bediüzzaman'ın ifadesiyle;

"Makine-i insaniyede yüzer âlet var. Her birinin eleme ayrı, lezzeti ayrı, vazifesi ayrı, mükâfâtı ayrıdır... Musibetlerle, hastalıklarla, âlâm ile, sair müheyyiç ve muharrik ârızalarla, o makinenin diğer çarklarını harekete getirir, tehyiç eder. Mahiyet-i insaniyede münderiç olan acz ve zaaf ve fakr madenini işlettiriyor. Bir lisanla değil, belki her bir âzânın lisanıyla bir iltica, bir istimdat vaziyetini verir."(5)

Kısacası kendisi de dahil olmak üzere her şeyi tesadüfe ve tabiata havale eden bir felsefe talebesi için musibetler kötü talihin bir neticesidir. Buna engel olacak bir kudrete sığınmak yerine daimi bir korku içinde birbirine bol şanslar dilemekten başka çare bulamaz. Kazara bir musibete denk geldiğinde sabır yerine şekva eder, tatlı dünya hayatı ona acılaştır. Oysa Kur'ân Şakirdi için dini olmayan musibetler bir ihtar-ı Rahmani, bir ikaz, bir iltifat-ı Rabbanî, bir hediye-i Rabbanî veya günahlarına kefarettir. Dolayısıyla Kur'ân Şakirdi musibete maruz kaldığında bile bu noktaları düşündüğünden halinden memnundur, hayatından lezzet alır ve Rabb'ine şükreder.

Bediüzzaman, [Hastalar Risalesi](#)'nde Kur'an'ın hastalık gibi musibetlere yaklaşımındaki temel farklılığı esas alarak, hastalara teselli edici şu mesajları verir:

Hastalık kazandırdığı sevaplarla ömür sermayesini kazançlı kılar.

Sıhhat belasıyla gaflete düşenlere mukabil hastalıkla ahiretini düşünenler için hastalık bir ihsan-ı ilahî, bir hediye-i Rabbanîdir.

Geçmiş sıkıntılı günler gitmiş ve yerlerine ruhunda elemin bitmesiyle lezzet izleri bırakmışlar. O halde geçmiş sıkıntılarını düşünüp eseflenme belki sana sevap kazandırdığı için şükret.

Dünya zevkini hastalık dolayısıyla kaybettiğini düşünüp ıstırap çekme. Madem dünyanın zevki ve lezzeti devam etmiyor. Onu kaybettiğinden ağlama.

Hastalık sıhhat nimetinin lezzetini tattırır. Çünkü ancak hastalıktan şifa bulanlar bu lezzeti tadabilir.

Hastalığın ölümlerine neticeleneceğinden endişelenme. Çünkü ölüm gerçekte hayat külfetinden bir terhis, ubudiyetten bir paydos, dost ve akrabaya kavuşma vasıta, hakiki vatana ve ebedî saadet yeri olan Cennete bir davettir.

"En ziyade musibet ve meşakkate giriftar olanlar, insanların en iyileri en kamilleridir." hadisin manasına mazhar olduğun için şükret.

Şafii-i Hakikî, yeryüzü eczahanesinde her derde bir deva halk etmiştir. İnsanların keşfedip terkip ettiği bu ilaçları almak ve kullanmak meşrudur. Ancak tesiri ve şifaya doğrudan doğruya Cenab-ı Hak'tan bilmek gerektir.

Hastalık nasıl insanların şefkatinin celbine vesiledir, aynen öyle de Halık-ı Rahimin rahmetinin celbine vasıta.

Bela vereni bulmak safayı bulmaktır.

Bediüzzaman'ın semavî hükümler üzerine bina ettiği mutluluk modelinde, Allah ile kul arasındaki irtibat lezzetleri artırdığı gibi elemeleri dahi azaltıcı bir etki meydana getirir. Başına gelen hadiseleri, Kainatın tedbir ve idaresinde olduğu gibi, tesadüfi

değil İlahi bilen Kur'ân Şakirdi için bela yoktur. Oysa Allah'ı tanımayanın "**dünya dolusu belâ başında vardır. Allah'ı tanıyanın dünyası nurla ve mânevî sürurla doludur; derecesine göre, iman kuvvetiyle hisseder. Bu imandan gelen mânevî sürur ve şifa ve lezzet altında, cüz'î maddî hastalıkların elemi erir, ezilir.**"

Bu anlamda iman Kur'ân Şakirdi'ni belayı safaya çevirecek şu stratejilerle donatır:

Birincisi; maddi musibetleri daima küçük görmek ve onları büyütmemek. Çünkü;

"Maddî musibetleri büyük gördükçe büyür, küçük gördükçe küçülür... Merak vasıtasıyla o musibet cesetten geçerek kalpte de kökleşir, bir mânevî musibeti dahi netice verir, ona istinad eder, devam eder. Ne vakit o merakı, kazâyâ rıza ve tevekkül vasıtasıyla izale etse, bir ağacın kökü kesilmesi gibi, maddî musibet hafifleşe hafifleşe, kökü kesilmiş ağaç gibi kurur, gider."(6)

İkincisi; o musibetten daha beterini düşünüp şükretmek. Çünkü;

"Derece-i hararet gibi, her musibette bir derece-i nimet vardır. Daha büyüğünü düşünüp, küçükteki derece-i nimeti görüp, Allah'a şükretmeli."(7)

Üçüncüsü; her şeyin Cenab-ı Hak'tan geldiğini bilerek sabretmek. Yani bela vereni doğru tanımak. Bediüzzaman'a göre insana musibetleri veren Rabb-ı Rahim aynı zamanda sabır kuvvetini de vermiştir. Her kim sabır kuvvetini yerli yerinde kullansa, her musibet karşısında tahammül edebilir. Halinden şikayetçi olanlar çoğunlukla geçmiş günlerde çektiği acıyı ve gelecekteki muhtemel sıkıntıları düşünür ve bundan büyük bir elem alır. Oysa;

"Geçmiş her bir gün, musibet ise zahmeti gitmiş, rahatı kalmış; elemi gitmiş, zevâlindeki lezzet kalmış; sıkıntısı geçmiş, sevabı kalmış. Bundan şekvâ değil, belki mütelezzizâne şükretmek lâzım gelir. Onlara küsmek değil, bilâkis muhabbet etmek gerektir. Onun o geçmiş fâni ömrü, musibet vasıtasıyla bâki ve mes'ut bir nevi ömür hükmüne geçer. Onlardaki âlâmı vehimle düşünüp bir kısım sabrını onlara karşı dağıtmak divaneliktir."

"Amma gelecek günler ise, madem daha gelmemişler, içlerinde çekeceği hastalık veya musibeti şimdiden düşünüp sabırsızlık

göstermek, şekvâ etmek, ahmaklıktır. 'Yarın, öbür gün aç olacağım, susuz olacağım' diye bugün mütemadiyen su içmek, ekmek yemek ne kadar ahmakçasına bir divaneliktir. Öyle de gelecek günlerdeki, şimdi adem olan musibet ve hastalıkları düşünüp, şimdiden onlardan müteallim olmak, sabırsızlık göstermek, hiçbir mecburiyet olmadan kendi kendine zulmetmek öyle bir belâhettir ki, hakkında şefkat ve merhamet liyakatini selb ediyor. Elhasıl, nasıl şükür nimeti ziyadeleştiriyor; öyle de şekvâ musibeti ziyadeleştirir. Hem merhamete liyakati selb eder.'(8)

Bediüzzaman'a göre musibetlere karşı sabır, tevekkül ve teslimin bir neticesidir. Sabredenler,

"Muhakkak ki Allah tevekkül edenleri sever." (*Âl-i İmrân, 3/159*)

"Muhakkak ki Allah sabredenleri sever." (*Âl-i İmrân, 3/146*)

ayetlerindeki sevgiye mazhar olur. Sabırsızlık ise Allah'tan şikâyeti tazammun eder. Onun fiillerini tenkit ve rahmetini itham ve hikmetini beğenmemek manasına gelir.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Lem'alar, İkinci Lem'a.](#)
- (2) bk. [age.](#)
- (3) bk. [age.](#)
- (4) bk. [age.](#)
- (5) bk. [age., Hatime.](#)
- (6) bk. [Lem'alar, İkinci Lem'a.](#)
- (7) bk. [Mektubat, Hakikat Çekirdekleri: 92.](#)
- (8) bk. [Lem'alar, İkinci Lem'a.](#)